

احیا هویت فرهنگی-بومی با تاکید بر طراحی مجموعه‌های فرهنگی (مطالعه موردی: منطقه دیلمستان)

علیرضا سیاف زاده^۱، پروین سعدانی^۲

۱- علیرضا سیاف زاده، استادیار گروه جغرافیای دانشگاه پیام نور

۲- پروین سعدانی، دانش آموخته رشته معماری دانشگاه غیرانتفاعی ساریان

چکیده

اهمیت پایداری هویت فرهنگی و تاثیر آن در زمینه های گوناگون جامعه و ضرورت نیاز منطقه دیلمستان به پایداری هویت فرهنگی و بومی و از آنجایی که مجموعه فرهنگی به عنوان عنصری که می تواند در پایداری و حفظ هویت فرهنگی و بومی هر منطقه و جامعه تاثیر به سزایی بگذارد، ایجاد مراکزی که بتواند از طریق تعاملات اجتماعی بین افرادی که نسبت به فضا احساس تعلق می کنند، تاثیر به سزایی در احیای هویت فرهنگی داشته باشد، حرکتی دوباره را در مسیر تعالی هویت بومی شروع کرد. این پژوهش از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی و از حیث هدف در زمره تحقیقات توسعه‌ای-کاربردی است. روش گردآوری اطلاعات کتابخانه ای و میدانی و از طریق ابزارهایی چون مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه اقدام به جمع‌آوری اطلاعات و مطالب مورد نظر گردیده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد ایجاد حس دلبستگی و تعلق به مکان، معنا بخشی به مکان با رجوع به طراحی بومی، مشارکت اجتماعی در بین شهروندان و همچنین طراحی هماهنگ با زمینه در عین تازگی در رونق استفاده و علاقه‌مند شدن مردم شهر به شرکت در فعالیت‌های گوناگون مجموعه فرهنگی تاثیر شایانی دارد که در پی آن رشد شناخت ساکنان شهر حتی دیگر شهرها به هویت فرهنگی اصیل بومی آن منطقه و تعامل افراد با هم و به دنبال آن پایداری هویت فرهنگی منطقه (دیلمستان) را به دنبال خواهد داشت.

واژگان کلیدی: هویت فرهنگی، فرهنگ بومی، مجموعه فرهنگی، منطقه دیلمستان

۱- مقدمه

امروزه در شهرهای ایران با پدیده دوگانگی و سردرگمی میان هویت تاریخی و فرهنگی مواجه هستیم؛ از طرف دیگر رشد روزافزون تحولات اجتماعی و فضایی شهرنشینی جدید، به یک مسئله ملی و همگانی تبدیل شده است. با وجود پیشینه نیرومند تاریخی و فرهنگی سنت شهرنشینی در ایران و رشد فزاینده پدیده جهانی شدن، این دوگانگی و سردرگمی تشدید یافته و باعث ظهور بحران هویت از جمله بحران هویت شهری و فضایی و فرهنگی گشته است (مهدی زاده، ۱۳۸۴). فرهنگ اکنون فرایندی است در پیوند با همه جنبه‌های زندگی؛ از این رو توسعه شهری پایدار می‌رود که در بستر توسعه فرهنگی به عنوان یک ضرورت مطرح شود، دوام یابد و دوام بیابد (لطیفی، ۱۳۸۳). از دیدگاه شهرسازی معاصر، حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی، فقط به معنای حفظ بناها و یادمان‌های قدیمی نیست، بلکه با گسترش روح آن‌ها در کالبد بافت‌های جدید همراه است (مهدی زاده، ۱۳۸۴). فرهنگسرا با عملکرد خود از طریق آموزش، شناخت و نمایش، نقش موثری در احیا و پایداری فرهنگ جامعه دارد. فرهنگسرا به عنوان عنصری که می تواند در حفظ هویت فرهنگی هر شهر و جامعه تاثیر به سزایی داشته باشد و همچنین به عنوان پایگاهی که سبب شناخت افراد از فرهنگ آن شهر می شود، به افراد این امکان را می دهد که برخی خصایص فرهنگی جامعه میزبان را، که خودشان کمتر به آن توجه داشته اند، شناسایی و معرفی کنند، فرهنگسرا و محیط های فرهنگی موجب تبادل ایده ها و نظرات، افزایش غرور، تقویت حس همبستگی و بالا رفتن سطح شناخت درباره هویت فرهنگ بومی آن ناحیه می شود (کریمیان و احمدوند، ۱۳۹۱). در این پژوهش فضای جمعی فرهنگی در منطقه دیلمستان، به عنوان محملی برای تعاملات اجتماعی مردم منطقه به